

С Е П А Р А Т О ТЕХНИЧКИМ УСЛОВИМА ЗЕЛЕНИЛА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ПИРОТА

На основу члана 2. став 1. тачка 68) Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010-одлука УС 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013- одлука УС, 98/2013-одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др. закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023), Правилника о садржини, начину, поступку и роковима израде и објављивања сепарата („Сл.гласник РС“ бр. 33/2015), ЈП „Комуналац“ Пирот, по прибављеном мишљењу Градске управе за урбанизам града Пирота, доноси сепарат о техничким условима зеленила.

О Д Л У К У

1. Овом одлуком директор ЈП „Комуналац“ Пирот, утврђује потребу за израду и доношење сепарата о техничким условима.

2. Сепарат је документ који има лац јавних овлашћења доноси у оквиру своје надлежности када плански документ не садржи одговарајуће услове, односно податке за израду техничке документације, који садржи одговарајуће услове и податке за израду техничке документације, а нарочито капацитет и место прикључења на комуналну и другу инфраструктуру према класама објеката и деловима подручја за које се доноси, у складу са законом којим се уређује планирање и изградња.

3. Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Број : 227/1
У Пироту, 1.02.2024.године

Директор
Бобан Толић, с.р.

Сепарат о техничким условима изградње јесте документ који доноси има лац јавних овлашћења у оквиру своје надлежности кад плански документ не садржи услове, односно податке за изградњу техничке документације, који садржи одговарајуће услове и податке за изградњу техничке документације, а нарочито капацитете везане за зеленило, тј. зелене површине града.

Овим Сепаратом се прописује одржавање зелених површина на територији Града Пирота, као и услови и начин организовања послова у вршењу комуналне делатности, уређења, одржавања и заштите јавних зелених површина, а нарочито:

- технички и други посебни услови за одржавање јавних зелених површина којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуга,
- права и обавезе предузећа које одржава јавне зелене површине, и права и обавезе корисника,
- начин наплате цене за одржавање јавних зелених површина и као и права корисника услуга у случају неодржавања, односно некавалитетног одржавања јавних зелених површина

Технички и други посебни услови за одржавање јавних зелених површина

Предузеће ЈП „Комуналац“ доноси План и програм РЈ „Градско зеленило“ (у даљем тексту: Програм), који садржи:

- категоризацију зелених површина
- радове на одржавању јавних зелених површина,
- јавне зелене површине предвиђене за реконструкцију, израду пројеката и извођење потребних радова и

- износ средстава потребних за реализацију Програма.

Предузеће доноси Програм најкасније до 1. децембра текуће године за наредну годину, уз сагласност Надзорног одбора Предузећа и Скупштине Града.

Одржавање и уређење јавних зелених површина врши се у складу са одговарајућим урбанистичким планом, урбанистичко-техничким, односно техничким условима и пројектом озелењавања.

Инвеститори грађевинских и других радова дужни су да, у случају изградње, доградње или реконструкције објеката, од Предузећа прибаве техничке услове за извођење радова на уређењу и заштити јавних зелених површина, или да Предузећу повере извођење тих радова. Приликом подношења захтева за грађевинску и употребну дозволу потребно је да партерно уређење буде део дозволе.

Када инвеститор не повери Предузећу извођење радова на уређењу и заштити јавних зелених површина, надзор над извођењем тих радова врши Предузеће на терет инвеститора.

Права и обавезе предузећа и корисника

Предузеће је дужно да:

1. одржава јавне зелене површине у складу са програмом
2. води евиденцију о стању јавних зелених површина, биљног материјала, комуналних и других објеката на јавним зеленим површинама,
3. одмах предузме све неопходне мере из своје надлежности ради отклањања опасности ако дрво или друго зеленило представља опасност по живот, здравље или имовину корисника јавне зелене површине, а ако се дрво или друго зеленило налази на зеленој површини коју одржава или уређује друго правно или физичко лице, да предузме одговарајуће мере по налогу и за рачун тог лица,
4. врши надзор над извођењем радова на уређењу и заштити јавних зелених површина
5. изда техничке услове за извођење радова на уређењу и заштити јавних зелених површина
6. јавне зелене површине доводи у исправно стање у складу са техничким условима
7. јавне зелене површине доводи у исправно стање по налогу надлежног инспекцијског органа када као последице прекршајне

радње дође до промене или оштећења на јавној зеленој површини,

Корисник јавне зелене површине је дужан да:

1. јавне зелене површине користи у складу са њиховом наменом,
2. у писаној форми обавести Предузеће да дрво или друго зеленило представља опасност по живот, здравље или имовину,
3. се придржава техничких услова издатих у складу са овим Сепаратом,
4. Предузећу плати накнаду за трошкове које проузрокује прекршајном радњом

Начин наплате цене за одржавање јавних зелених површина и као и права корисника услуга у случају неодржавања, односно неквалитетног одржавања јавних зелених површина

За одржавање јавних зелених површина Предузећу припадају средства из јавних прихода Града Пирота и других прихода у складу са законом.

Одржавање зелених површина обухвата:

1. Одржавање свих елемената зеленила (дрвећа, шибља, живе ограде, травњака, цветних партера, жардињера и др.) оптималног нивоа, са циљем обезбеђивања основних функција озелењавања (здравствена, санитарно-хигијенска и декоративна),
2. одржавање свих елемената уређивања и опремања јавних зелених површина (стаза, платоа, клупа, жардињера, и др.)
3. чишћење снега и леда са стаза у парковима и око њих,
4. предузимање мера за заштиту зеленила од биљних болести и штеточина,
5. пројектовање и изградња нових и реконструкција постојећих јавних зелених и рекреационих површина (дечија игралишта и сл.),
6. одржавање зелених површина на начин како то захтевају прописи о безбедности саобраћаја и заштити ПТТ и електричних водова (по налогу и за рачун налогодавца)

Зелене површине, обухваћене овим Сепаратом, се могу поделити на следеће категорије:

• *зелене површине намењене јавном коришћењу* (Кеј, улично зеленило, паркови,

скверови, зелене површине тргова и јавних објеката, блоковско зеленило);

• *зелене површине ограниченог коришћења* (спортско рекреативне површине, зелене површине индустријских комплекса, зелене површине основних и предшколских установа, заштитно зеленило);

На подручју града се могу издвојити више мањих зелених површина, које заједно са осталим, чине јединствену мрежу градског зеленила у граду: паркови, блоковско зеленило, зеленило спортско рекреативних површина, зеленило саобраћајница, и заштитно зеленило. Поред добро одржаваних зелених површина, основна карактеристика осталих је мали степен уређења, изложеност деструктивним утицајима и недовољна примена мера неге и одржавања. Њихова реконструкција, развој и унапређење су неопходне мере за изградњу читавог система градског зеленила, које има изузетан значај у функционисању града.

Реализација концепта и организације система зелених површина се одвијала веома неуједначено, тако да до данас није остварен, плановима предвиђен целовити систем градског зеленила. У планском периоду, развој градског зеленила оријентисаће се у првом реду на потпуно уређење постојећих зелених површина и то пре свега у изграђеном ткиву, као и формирањем нових, по тематици специфичних, у ширем градском подручју. Од изузетне важности за целину града је повезивање градског система зеленила са глобалним вегетационим целинама регионалног карактера, пре свега формирањем линијског или заштитног зеленила, а у складу са функционалним потребама намене која се штити или од које се штити (шумски зелени појас, ветробрани појас, линеарно зеленило уз саобраћајнице, канале и реке).

Зеленило свих категорија се може формирати у било којој, планом одређеној намени.

Да би планерска и пројектантска решења, која се тичу зелених површина, водила ка њиховом унапређењу или бар очувању постојећих вредности и функција, неопходно је, у највећој могућој мери, упознати се са околностима у којима су оне настале, и како их треба планирати. Циљ је да се прикупе сви доступни подаци везани за релевантне услове, процесе и токове да они буду пробрани, обрађени, размотрени и на одговарајући начин обједињени, не би ли се из крајњих резултата извели и извесни закључци од могуће практичне примене.

Зелене површине намењене јавном коришћењу

Зелене површине намењене јавном коришћењу су површине од општег значаја за становништво и својом слободном доступношћу и начином коришћења испуњавају најважније социјалне функције.

- КЕЈ

На пиротском кеју има око 600 садница сребрнолисне, ситнолисне и крупнолисне липе, али и врста као што су јасенолики јавор, пољски јасен, сибирски брест и др. Дрворед поред своје основне противерозционе улоге (везивање земљаних насипа кеја), има и статус препознатљивог симбола Пирота. Данас је дрворед у релативно добром стању, јер је урађена његова реконструкција и санација чиме му је успешно продужена трајност. У току задњих двадесетак година, Кеј је дорађен и низводно од Големог моста (до улива реке Бистрице у реку Нишаву, са једне стране, и до магистралног пута са друге стране), као и десна обала узводно од Нишаве, према Пољској Ржани, те сада премашује опсег свог првобитног уређења, које је обухватало само простор од Големог до железничког моста. Насип Кеја са дрворедом је опремљен одговарајућим елементима мобилијара, адекватно је осветљен, представља централну градску зелену површину.

Планом се Кеј штити као јединствена амбијентална целина, која због својих квалитета и изванредних карактеристика микро локације представља омиљено шеталиште. Изузетна вредност простора Кеја је у специфичном природном амбијенту кога чини високо дрвеће, озелењене ножице насипа, калдрмисана шетна стаза, присуство текуће воде, као и микроклима која је знатно пријатнија у односу на климатске карактеристике околног градског урбанизованог простора.

Постојећа просторно-функционална организација и обликовање овог простора имају као императив поменуте карактеристике предметног подручја, па и сва будућа решења морају да буду подређена квалитетима ове локације. Неопходно је да и будућа планирања и интервенције у оквиру амбијенталне целина-Кеј, буду подређена специфичном амбијенту и чињеници да је природно окружење саставни део простора и има непроцењиву естетску логику и функционални значај.

Обавезна је употреба природних материјала на деловима Кеја где ће се вршити уређење.

Горе наведена правила уређења важе и за водно земљиште Градашничке реке.

Уређење водног земљишта је дефинисано у оквиру урбанистичких целина, Посебним правилима уређења и грађења.

- УЛИЧНО ЗЕЛЕНИЛО (ДРВОРЕДИ)

Дрвореди представљају једну од најзначајнијих категорија јавног зеленила. Утичу позитивно у санитарном и естетском погледу. У зависности од оријентације улице, висине зграда, климатских услова подручја, карактеристика саобраћаја, типа тротоара и коловоза, улични дрвореди ублажавају уличну жегу лети, повећавају релативну влажност ваздуха, снижавају ниво градске буке, смањују аерозагађење. Дрвореди представљају „линијско зеленило“, које има заштитну функцију, ствара повољне санитарно-хигијенске услове, побољшава микроклиматске услове и повезују присутне категорије зеленила у јединствен систем.

Пошто је један од циљева израде овог плана и утврђивање регулације јавних саобраћајница (проширивање регулације постојећих и дефинисање регулације планираних), створиће се и бољи услови за обнову постојећих и подизање нових дрвореда.

Код обнове дрвореда у постојећим регулацијама јавних саобраћајница као и код подизања нових дрвореда и формирања уличног зеленила у измењеним и новим регулацијама јавних саобраћајница важе следећи услови:

- постојеће дрвореде задржати уз постепену замену престарелих и сувих стабала;
- дрвореде обнављати доминантном врстом у дрвореду, односно врстом која је најбоље прилагођена условима средине;
- површина земље око стабла мора имати пречник мин 120cm, да би се омогућило нормално проветравање;
- минимална ширина улице у којој се може подићи једнострано дрворед је око 15m;
- растојање од зграде до дрвета не сме да буде мање од 5m;
- растојање између садница је мин 5m;
- ширина зеленог појаса између коловоза и тротоара је минимално 1,0m;
- садњу усагласити са трасама инсталација инфраструктуре;
- садњу ускладити са оријентацијом улице;
- при избору врста за улично зеленило планирати садњу врстама прилагођеним условима раста у уличним профилима (отпорност на збијеност тла, водни капацитет земљишта, прашину, гасове).
- зеленило не сме представљати сметњу за нормално кретање пешака и хендикепираних лица;
- зеленило не сме смањити саобраћајну прегледност;
- дрвеће не би смело да се додирује или преклапа, због стварања „тунела“ чиме се дуже задржавају штетни гасови.

Неки од најбитнијих дрвореда су:

Дрворед у улици Данила Киша се углавном састоји из црног јасена (*Fraxinus ornus* 35 стабала) и црвенолисне шљиве (*Prunus cerassifera* 27 стабала), и јапанске трешње (*Prunus serrulata Kanzan* 3 стабла).

Дрворед у улици Српских Владара је настао после II св. рата као једноредан, двостран и изразито хетероген. Данас садржи чак 7 врста садница, од којих доминира лалино дрво (*Liriodendron tulipifera*) са јасенолики јавор (*Acer negundo*) са 59 стабала (од укупно 141). Следи мукиња (*Sorbus aria*) и кугласти јасен (*Fraxinus excelsior Globosum*) са по 25 стабала, затим сребрнолисна липа (*Tilia argentea*) са укупно 11 стабла и сребрнолисни јавор (*Acer dasycarpum*) са 16 стабала, док су дивљи кестен (*Aesculus hippocastanum*) и платан (*Platanus x acerifolia*) заступљени са по 2 стабла.

Дрворед у улици Ћирила и Методија је подељен тако да је једним делом (од Драгошеве до Данила Киша) кестенов дрворед, други део улице (од Данила Киша до Миливоја Манића) је под садницама ликвидамбра (*Liquidambar styraciflua*), док је последњи део који је потпуно реконструисан под платанима (*Platanus x acerifolia*).

Дрворед у улици Николе Пашића је реконструисан у склопу реконструкције улице, у коме доминирају саднице кугластог јасена (*Fraxinus excelsior Globosum*).

Због саме конфигурације терена, врсте изградње и постојања низа мањих, "слепих" улица, осим дрвореда у улици Николе Пашића, Тијабара је пре две године добила и дрворед у улици Цара Душана. Остали постојећи дрвореди представљају само заостатке некадашњих, тада малобројних и не тако вредних дрвореда, са тек понеким стаблом пристојне виталности, па би будућа реконструкција практично значила потпуно уклањање истих и заснивање нових, где год услови то дозвољавају.

- ПАРКОВИ

Паркови су пејзажно уређене зелене површине, веће од 0,5ха, опремљене основним мобилијаром, дечијим игралиштима и теренима за игру, намењени за јавно коришћење и одржавани у циљу рекреације и визуелног угођаја. Да би неку зелену површину дефинисали као парк, неопходно је да има површину преко 0,5ха и да је најмање 70% површине под зеленилом. Укупна површина паркова износи 31.650 м².

Код реконструкције парковских површина, као и код подизања нових, важе следећи услови:

1. задржати парковску површину у постојећим границама;

2. уклонити привремене објекте;
3. забрањена је изградња нових објеката;
4. редовно вршити санитарну сечу стабала, реконструкцију цвећњака и нову садњу сезонског цвећа;
5. редовно одржавати стазе, ограде парка и постојеће објекте;
6. подизати нове вртно-архитектонске елемената, фонтане;
7. опремати објектима, дечијим игралиштима и парковским мобилијаром.

- **ЗЕЛЕНИЛО ТРГОВА** позитивно утиче на архитектонско и естетско уједињавање простора. Карактер трга одређује карактер зеленила. Овде се највише поклања пажња избору садног материјала, јер се бирају отпорне врсте на градска загађења. Зеленило тражи највиши степен одржавања. Основна функција тргова је окупљање, разговор, задржавање, као и културно-историјска функција (упознавање са прошлошћу, веза са старим и трајним везама). Укупна зелена површина тргова износи 7.300 м².

Трг Републике је практично најважнији јавни простор Тијабаре, па завређује и највећу пажњу при уређивачким и пројектантским радовима на подручју овог дела града. Цео трг представља културно историјску целину "Стара занатско-трговачка чаршија Тијабара" и његово уређење подлеже условима Завода за заштиту споменика културе Ниш.

Трг Карађорђа карактерише добро очувана парковска вегетација, па се у циљу продужења трајности исте, више посвећује њеном одржавању.

Трг пиротских ослободилаца и Црвени трг - трг пиротских ратника су централни градски тргови, који су потпуно реконструисани.

Код уређења тргова дозвољено је:

- санитарна сеча стабала;
- примена мера неге (кошење травњака, орезивање жбунасте вегетације, прихрана вегетације...)
- реконструкција цветњака, нова садња сезонског цвећа;
- реконструкција стаза;
- реконструкција фонтана и сл.

- **ЗЕЛЕНИЛО СКВЕРОВА** представља најмању градску површину (од неколико десетина квадратних метара до 1 хектара) окружену улицама са пешачким, бицикличким или ауто саобраћајем. Биљке које треба садити на скверовима су оне најотпорније на градске услове, а и пожељно је да буду полегле форме жбуња због видљивости. Биљке имају велику функцију јер обogaћују овај простор. Посетилаца на скверовима

обично нема пуно, јер је јако загађена средина, али се могу поставити клупе. Укупна зелена површина скверова износи 3.270 м².

Код уређења кружних токова и одржавања истих, неопходно је поштовати следеће услове:

- уважавати правце пешачког кретања;
- зеленило треба да буде репрезентативно;
- планирати учешће цветних површина од 2-4%;
- садржаји у скверу не смеју да умање саобраћајну прегледност.

- ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ОКО ЈАВНИХ ОБЈЕКТА

су површине око објеката јавних намена (објеката административног карактера, цркве и слично).

Код њиховог уређења дозвољено је:

- санитарна сеча стабала;
- примена мера неге (кошење травњака, орезивање жбунасте вегетације, прихрана вегетације...)
- реконструкција цветњака, нова садња сезонског цвећа;
- реконструкција стаза;

- БЛОКОВСКО ЗЕЛЕНИЛО

Ова категорија зеленила се сматра површином јавне намене, пошто припада становницима једног блока, али и свим осталим посетиоцима. Овај тип зеленила има велику функцију данас, пошто се ту одвија велики број активности градских становника. Има вишеструку улогу: естетску, социјалну, заштитну, здравствену, рекреациону и др. Треба да садржи стазе за шетање, просторе за одмор, дечја игралишта, спортске површине, травњаке за игру и одмор, озелењене паркинг просторе и просторе за контејнере. Постојеће блоковско зеленило потребно је реконструисати и прилагодити одмору, игри и рекреацији. Ова категорија зеленила највише је подложна уништавању. Минимална површина зеленила износи **20%** површине блока.

Планом се све површине које се сматрају блоковским зеленилом, а што подразумева површине између стамбених вишепородичних зграда, дефинишу као површине јавне намене. Укупна површина бловоког зеленила износи 63.705м²

Зелене површине ограниченог коришћења

Ова категорија зелених површина има ограничен приступ корисника.

- ЗЕЛЕНИЛО СПОРТСКО РЕКРЕАТИВНИХ ПОВРШИНА

Ове површине треба да буду озелењене у мери у којој би пружиле повољне услове за бављење спортом и рекреацијом. Оне треба да садрже стазе, терене за мале спортове и активан одмор. Зеленило треба да заузима више од **30%** укупне површине комплекса. Оно мора да обезбеди заштиту од спољашњих загађења, проветравање и инсолацију. Биљке које се користе су оне високе кондиције, аутохтоне врсте.

- ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ИНДУСТРИЈСКИХ КОМПЛЕКСА

Првенствено имају функцију заштите и изолације суседних простора (намена) и објеката од извора загађивача. Ове зелене површине треба да буду вишенаменске: визуелна и звучна баријера, противпожарна препрека, место за одмор и рекреацију радника, изложбени простор на коме се могу излагати и рекламирати производи предметног комплекса. Зеленило треба да чини минимално **20%** укупне површине комплекса. Препоручују се биљне врсте отпорне на градске услове (издувне гасове, дим и прашину), прилагођене станишним и климатским условима.

- ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ШКОЛСКИХ И ПРЕДШКОЛСКИХ УСТАНОВА

Представљају уређена дворишта намењена игри деце за време одмора, као и просторе са обавезним садржајима за физичко васпитање деце. Ове површине морају бити оплемењене одговарајућим уређеним зеленим површинама које заузимају мин **40%** површине комплекса. Постављене границом парцеле имају заштитну функцију, изолацију комплекса од околних саобраћајница и суседа. Треба да буду заступљене врсте без алергогених својстава, отровних плодова и бодљи.

- ЗЕЛЕНИЛО ОКУЋНИЦА,

Баште око кућа породичног становања као категорија зелених површина се не сврставају у општи фонд градског зеленила, али заузимају видно место у укупном фонду зеленила насеља.

Из анализе намене површина одређених границама Плана детаљне регулације, може се видети да је под јавним зеленилом, површина од приближно 12,7 ха, што је само 4,6 % површине Плана. Тако мали проценат зелених површина доводи до закључка да је потребна изградња нових и евентуално проширење постојећих. Из истог разлога треба реконструисати и пре свега дограђивати нове дрвореде у оквиру саобраћајница и тежити ка њиховом умрежавању у систем зеленила повезаним са околним руралним зеленилом. Овоме треба придодати и наставак

ревитализације дрвореда нишавског кеја, који је већ деценијама један од водећих симбола града, а жителјима незаменљиво шеталиште и место за рекреацију и одмор.

Услови уређења зелених површина

Неопходан начин озелењавања и избор врста, треба функционално допринети уклапању планиране намене у окружење, побољшати естетско и здравствено стање средине. Озелењавање простора захтева претходно вредновање станишта и контролисани избор врста. Зеленило мора имати заштитну функцију простора од неповољних утицаја из окружења, пре свега аерозагађења и буке.

Зеленило у оквиру површина јавне намене чини заштитно зеленило које је конципирано као:

- заштитно зеленило уз јавне саобраћајнице,
- специфично зеленило,

Заштитно зеленило дуж саобраћајница планира се формирањем дрвореда од отпорних, крупнолисних и брзорастућих врста: *Acer pseudoplatanus*, *Acer campestre*, *Aesculus hippocastanum*, *Castanea sativa*, *Ulmus montana*, *Tilia platyphyllos*, и сл. Подизање дрвореда мора бити утемељено као полазни елемент при планирању адекватне мере заштите простора. Како би се интензивирали сви позитивни утицаји на животну средину потребно је између дрвореда извршити садњу украсног шибља чиме би се делимично попунио простор у коме се налазе дрворедне саднице. Додатни ефекат оваквог дрвореда је смањење од блеска, наноса прашине, снега, визуелна и физичка баријера. Врсте украсног шибља које се предлажу су врсте које добро подносе резивање, како својим димензијама не би угрожавале стазе и саобраћајнице.

Услови које треба поштовати приликом формирању дрвореда су:

- при подизању дрвореда мора се узети у обзир ширина улице, близина и висина грађевинских објеката, ширина тротоара, удаљеност од подземних и надземних инсталација и др.

- стабла садити на растојању од 5 до 8 м,

- спровести обавезне мере одржавања, неге и заштите над новоформираним дрворедом,

- у току израде пројектне документације, могућа су мања одступања од планираног, ако се тиме

обезбеђује очување зеленила, а битно се не утиче на сам концепт израде плана.

Специфично зеленило представља зеленило у инундационом појасу реке Нишаве и као деснообални одбрамбени насип има наглашену заштитну функцију. Избор садног материјала треба да задовољи захтев минималног одржавања и неге, при чему предност има садња у великим, повезаним комплексима, која знатно олакшава негу и раст биљака кроз узајамну заштиту.

Поред постојећег зеленила, предвиђа се садња аутохтоних дрвенастих врста, као и солитерних примерака егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине,

Удаљеност од:	Дрвеће	Шибље
Водовода	1,5м	
Канализације	1,5м	
Електрокаблова	до 2,0м	0,5м
телекомуникационе и кабловске мреже	1,5м	
Гасовода	1,5м	

а које не спадају у категорију инвазивних. У складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности (Сл.лист СРЈ, Међународни уговори, бр.11/2001) током озелењавања избегавати инвазивне (агресивне алохтоне) врсте. Њихово спонтано ширење не само да угрожава природну вегетацију, него знатно повећава и трошкове одржавања зелених површина. На нашим подручјима се сматрају инвазивним следеће врсте: јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић-„бођош“ (*Celtis occidentalis*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gleditsia triacanthos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна сремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоба (*Reynouria syn. Faloppa japonica*) и багрем (*Robinia pseudoacacia*).

Поред зеленила јавне намене, планирано је зеленило у категорији зеленила индустријског комплекса. Планом се предвиђа постављање зеленила у виду дрвореда, формираних у појасу слободних зелених површина, односно уз постојеће и новопроектване улице, где год то просторне и техничке могућности дозвољавају (графички прилог бр.2). Избор, врсту и количину садног материјала зеленила дефинисати у оквиру пројеката уређења. Препоручују се врсте отпорне на услове у којима ће се развијати (појачано аерозагађење): Платан (*Platanus acerifolia*), млеч (*Acer platanoides*), горски јавор (*Acer pseudoplatanus*), копривић (*Celtis australis*), лужњак (*Quercus robur*), црвени храст (*Q. Rubra*), *Tilia americana*, сребрна липа (*Tilia argentea*), јаребика (*Sorbus aucuparia*), дугоигличава јела

(*Abies concolor*), бодљикава смрча (*Picea pungens*), *Koelreuteria paniculata* и сл.

Поред дрвореда, предвидети и садњу живе оgrade. Предлажу се врсте које подносе градске услове, уз употребу неопходних мера неге (честа резивања), како биљке не би својим димензијама угрожавале стазе и саобраћајнице. Ширина живе оgrade не сме бити већа од 50 цм а висина не сме ометати нормално одвијање саобраћаја. Предлажу се једноредне оgrade следеће врсте: калина (*Ligustrum vulgare*), јапанска курика (*Evonymus japonica*), суручица јапанска (*Spiraea japonica*), жутика (*Berberis vulgaris*) и сл. Саднице садити у свему према прописима, на међусобном растојању 15 - 50 цм у зависности од врсте, старости не мање од 2 године.

Такође, унутар комплекса, тамо где то простор омогућава, планирати зелене оазе, одговарајући проценат уређених зелених површина, са одговарајућим зеленилом, кантама за отпатке, осветљењем и сл. Приликом озелењавања ових површина, потребно је користити искључиво аутохтону вегетацију, листопадно и четинарско дрвеће и шибље.

Пројектном документацијом, озелењавање ускладити са подземном и надземном инфраструктуром према техничким нормативима за пројектовање зелених површина и то: дрвеће и шибље садити на одређеној удаљености од одређених инсталација:

Минимални стандарди које је потребно обезбедити приликом формирања зелених површина су :

- зелене површине треба да чине мин. 20% укупне површине комплекса;
- паркинг простор мора да има најмање једно дрво на 50м², са ободно засађеним дрвећем;
- формирати хомоген систем зеленила;
- унутар планираних уличних површина подизати нове зелене површине према планском решењу, по одређеним принципима и у планираним односима према намени;
- водити рачуна о одржавању, очувању и санирању зелених површина;
- улично зеленило допуњавати и по могућности заштити са заштитником око стабла, а где је могуће уклопити и ниско растиње;
- сав садни материјал треба да буде квалитетан, да има одговарајућу старост и да је прилагођен условима;
- забрањено је садити инвазивне врсте, а током уређења треба одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;

Све зелене површине у оквиру Плана представљају **зелене површине специјалне намене**, чији је задатак да смање и спрече ширење утицаја загађења из индустријских погона у стамбену и пољопривредну околину. Посебно је значајно заштитно зеленило на слободном неизграђеном простору у западном делу комплекса, према Нишави. Пожељно је комбиновати различите врсте лишћара и четинара, да би се заштитна улога зеленог појаса постигла преко цела године.

Приликом пејзажног обликовања простора, пројектну документацију ускладити са Условима Завода за заштиту природе Србије.

Услови Завода за заштиту природе

Подручје Града Пирота се не налази у заштићеном подручју нити у подручју за који је покренут поступак заштите. Међутим, односи се на просторни обухват еколошки значајног подручја еколошке мреже Републике Србије под називом „Стара планина“. Сходно томе, дефинишу се следећи услови заштите природе:

1) У циљу очувања еколошког подручја, неопходно је придржавати се прописаних мера Уредбе о еколошкој мрежи у циљу очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара, типова станишта и станишта дивљих врста.

2) Мера заштите еколошке мреже посебно значајне су:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта дуж линијских еколошких коридора присутна дуж Нишаве и Градашничке реке;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- забрањено је обављање активности које могу довести до продирања и ширења инвазивних и алохтоних врста у еколошком коридору из окружења;
- планирањем намене површина, као и активним мерама заштите очувати и унапредити природне и полуприродне елементе коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања коридора;
- унапредити еколошке коридоре унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија

структура и намена подржава функције коридора;

- изван зоне становања насеља забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.

3) Унапредити постојеће и планирати нове зелене површине у функцији заштите од прашине и гасова, стварања повољног микроклимата, нових линијских и парковских зеленила, у функцији коридора који стварају и одржавају везу између урбаних и природних целина.

4) Максимално очување, обнова и заштитита високог зеленила и вреднијих примерака дендрофлоре (појединачна стабла, као и групе стабала).

5) За озелењавање препоручује се примена претежно аутохтоних, брзорастућих врста, које имају фитотоксично и бактерицидно дејство и изражене естетске вредности. Избегавати врсте које су детерминисане као алергене (тополе и сл.), као и инвазивне (багрем, кисело дрво и др).

6) Предност у озелењавању дати аутохтоним врстама, отпорним на аерозагађење, које имају густу и добро развијену крошњу. Као декоративне могу се користити и врсте егзота, које се могу прилагодити локалним условима, а да при том нису инвазивне. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисни јавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза) и др. Укупно пејзажно уређење простора мора да се надовеже на зеленило околног простора и повеже у систем зеленила.

7) Израда стратешког плана замене старих стабала у дужем временском периоду врстама које нису повољне за колонијално гнезђење птица (дрвеће које има густ склоп и крошњу).

8) Израда стратешког плана унапређења гнездилишних могућности ситних Птица певачица (врагци и сенице) и урбаних врста слепих мишева, кроз постављање вештачких дупљи у парковима, линијском и блоковском зеленилу.

9) Обавезно је прибављање сагласности надлежних институција за извођење радова који изискују евентуалну сечу одраслих, вредних примерака дендрофлоре.

10) У замени уличних светала користи ЛЕД технологија и да и сноп светлости буде уперен ка тлу.

11) Целокупно инфраструктурно опремање планирати по највишим еколошким стандардима, а на основу услова надлежних институција и комуналних организација.

12) Уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

Саставни део овог Сепарата је графички приказ јавних зелених површина на територији града Пирота.

Број : 397/3
У Пироту, 14. 03. 2024.године

ЈП "Комуналац" Пирот
Директор
Бобан Толић, с.р.

